

7. Отенко І.П. Стратегічні пріоритети підприємства: монографія / І.П. Отенко. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. — 180 с.
8. Стратегія підприємства: конспект лекцій / О.М. Тищенко, Т.М. Чечетова-Терашвілі, О.В. Ревенко. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. — 144 с.
9. Файоль А. Общее и промышленное управление / Б.В. Бабин-Корень (пер.с фр.), А.К. Гастев (предисл.). — М. : Центральный ин-т труда, 1923. — 123 с.
10. Федулова Л.І. Організаційно-економічні моделі багатфункціонального управління виробничою діяльністю на основі сучасного менеджменту. — Миколаїв: Вид-во УДМТУ, 1997. — 170 с.
11. Яременко М.О. Теоретичні підходи щодо визначення сутності терміна «потенціал підприємства» / М.О. Яременко // Торгівля і ринок України. — 2009. — № 28. — С. 349—355.

В статье раскрыты сущность, содержание и основные составляющие концептуального подхода к управлению потенциалом торгового предприятия; рассмотрено теоретическое, научно-методическое, организационно-методическое и практическое обеспечение данного подхода; определены направления совершенствования процесса управления потенциалом предприятий торговли.

Ключевые слова: управление, потенциал торгового предприятия, концептуальный подход, теоретическое обеспечение, научно-методическое обеспечение, организационно-методическое и практическое обеспечение.

In article it is opened essence, the maintenance and the basic components of the conceptual approach to trade enterprise management in potential; theoretical, scientifically methodical, organizational methodical and practical maintenance of the given approach is considered; directions of perfection of managerial process in potential of trading enterprises are defined.

Key words: management, trade enterprise potential, the conceptual approach, theoretical maintenance, scientifically-methodical maintenance, organizational-methodical and practical maintenance.

Надійшло 07.09.2011.

УДК 330.1:316

В.В. Білоцерківець

РОЗВИТОК АВАНГАРДНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ДЕМОГРАФІЧНОГО ПЕРЕХОДУ

У статті розкриваються особливості переходу авангардної економіки до етапу розвитку в умовах депопуляційних змін.

Ключові слова: авангардна економіка, демографічний перехід, ресурсні виклики.

Вступ. Останніми десятиліттями планетарна економіка набула властивостей глобальної, почала функціонувати як єдине ціле у реальному масштабі часу. Як виявляється, багато в чому ініціювала подібний характер розвитку та забезпечила його реалізацію у досить стислий термін інформаційна революція. Саме вона як складова науково-технічного

прогресу спричинила стрімке скорочення комунікаційних витрат, значне зниження витрат часу на отримання, обробку, зберігання і використання інформації. Створення сучасних новітніх комп'ютерних сітєвих технологій, їх активне застосування у господарській діяльності економічних суб'єктів забезпечують включення локального в глобальне, розмивання кордонів, пришвидшення реакцій кожного на нові просторово віддалені та наближені виклики, а отже, й більш динамічний рух усієї планетарної економіки. Втім таке пояснення сучасної специфіки розгортання економічного розвитку є далеко не вичерпним.

Постановка завдання. Перехід авангардної економіки до етапу розвитку збігається за часом з формуванням глобальної економіки зовсім не випадково. Вони пов'язані між собою та імпульсують розвиток один одного, підсилюючи його та фактично виступаючи як каталізатори динамізації їх еволюції. Існування глобального ринку, величезної кількості споживачів потребує та забезпечує можливість задоволення їхніх все більш різноманітних потреб. Отже, складаються передумови прискореної гетерогенізації, що є однією з найважливіших рис авангардної економіки і яку можна забезпечити саме у її межах. З іншого боку, саме виробництво в межах галузей з високою питомою вагою неоекономічного забезпечує функціонування глобальної економіки як цілісності, а подальший розвиток такого виробництва є головною передумовою посилення позицій глобальної економіки в майбутньому. Проблема полягає у визначенні специфіки їх еволюції в сучасний період.

Результати дослідження. Зрозуміло, що зрізи авангардних економік XVIII та XIX ст. у будь-який момент їх існування не становили цілком ідентичні субмножини. Відмінності між ними матимуть і якісний характер за низкою конкретних проявів, і кількісний відповідно до кількості складових елементів, ареалів поширення тощо. Разом з тим обидві нарізно розташовані за хронологічною шкалою авангардні економіки ілюструватимуть один і той самий етап у її еволюції — етап функціонування. Отже, теза стосовно переходу сучасної авангардної економіки від етапу функціонування до етапу розвитку передбачає існування доказової бази щодо виникнення настільки суттєвих, фундаментальних відмінностей між ними, що це дозволяє класифікувати такі субмножини авангардної економіки як такі, що репрезентують два різні етапи в її еволюції.

Суб'єктивним свідченням на користь того, що у другій половині XX ст. розпочався якісно новий етап еволюції авангардної економіки, є поява низки наукових праць, які маніфестували зміни, що охопили соціальне та господарське життя економічно розвинутих країн у повоєнні роки, а особливо у 60–70-ті рр., як ознаки переходу до наступного ступеня соціально-економічного розвитку в усьому багатстві їх різновидів: «постіндустріалізму», «нового індустріального суспільства», «нового суспільства», «якісного поліпшення життєвих умов людини» тощо. Їх пророцтва закарбували як зростаюче розуміння неможливості подальшого розвитку ринкової економіки за незмінним вектором уніфікації та масафікації виробництва, з опорою на екстенсивне залучення все нових і нових ресурсів, так і очікування швидких змін, що мали окреслити нові альтернативні вектори майбутнього розвитку. Футуристична адекватність пророцтв новим економічним реаліям обумовила їх позитивне сприйня-

тя та жвавий науковий дискурс щодо конкретизації відмінностей нового від колишнього, заклавши теоретичні підвалини сучасного розуміння нової економіки. Але чіткої відповіді щодо визначення причин прискорення процесів розширення субмножини авангардної економіки, швидкого зростання її питомої ваги в дуальній зв'язці «економіка–неоекономіка» отримати не вдалось. Дослідники звичайно обмежувались констатацією змін у соціально-економічному житті і фіксували тенденції подальшого розвитку за окремими напрямками з формулюванням базових ознак фінальних та проміжних точок.

Втім стрімкі зміни в економічному житті людини завжди були пов'язані з появою викликів, що робили неможливим подальший рух за усталеним рутинним сценарієм. Боротьба за виживання у ворожому аридному природному середовищі, конкуренція з іншими антропоїдами, а надалі – вже з іншими колективами *Homo sapiens* стали визначальними факторами, що окреслили сходження становлення людини як біосоціо-економічної істоти. Пандемія чуми у середині XIV ст., призвівши до надзвичайно стрімкого скорочення кількості акторів-продуцентів, обумовила появу таких дисбалансів між виробництвом та споживанням, які компенсувати, дотримуючись консервативної стратегії виробництва, в короткостроковій перспективі було неможливо. Постулюючи необхідність кардинальних перетворень, цей виклик заподіяв потужного удару цеховій системі виробництва, створивши передумови первинного прискореного зростання нової економіки у межах мануфактурного виробництва. Рецидив цехової традиціоналізації у часи поступового відновлення кількості населення мав нетривалий характер. Виклик нових територій, виявлених у результаті Великих географічних відкриттів, був пов'язаний з появою неіснуючих доти ринків, з великою кількістю нових споживачів, швидко задовольнити потреби яких у товарах, що виступали для них у ролі необлаг в межах існуючої системи виробництва виявилось надто складно. Новий консумаційно-виробничий дисбаланс завдав остаточного удару по цеховій системі виробництва, відкривши, з одного боку, широкі можливості для швидкого розвитку товарного виробництва, а з іншого, – коридоризував стійкий перехід авангардної економіки до нового етапу – етапу функціонування.

Якщо становлення авангардної економіки пов'язане з викликом браку природних ресурсів, а перехід до етапу функціонування – з викликом нестачі робочої сили, то перехід до етапу розвитку пов'язаний із загостренням обох викликів. Дійсно, ресурсний голод супроводжував людство майже завжди протягом усієї історії. Його природні послаблення мали короткочасний характер і були наслідком або катастрофічного скорочення кількості людей, або опанування людьми нових територій. Втім подібні послаблення у довгостроковій перспективі призводили до негативних наслідків. Так, різке скорочення кількості населення Німеччини на 70% у результаті Тридцятирічної війни обумовило послаблення браку природних ресурсів. Але таке зменшення мало досить збалансований характер, оскільки скорочення кількості виробників та споживачів відбувалось пропорційно. Відсутність дисбалансів виключала необхідність відмови від звичного. Тож популяційні втрати, створивши передумови для проведення широкої внутрішньої колонізації та подальшого економічно-

го відновлення на традиційній основі, сприяли економічній периферизації німецьких земель на довгі століття.

З іншого боку, протягом XV–XVI ст. відбувається надто швидке освоєння нових земель колоністами з Великого князівства Московського – з «полегшенням старовинна російська людина залишала свій будинок, своє рідне місто чи село; ... йти було неважко, бо усюди можна було знайти одне й те саме» [1]. Втім подібне територіальне розширення, надання переваги екстенсивному шляху розвитку мало як наслідок відносно загальмування економічного розвитку наприкінці XVI ст. та у XVII ст., що знайшло яскраве відображення навіть і в абсолютних показниках, зокрема значному скороченні за основними експортними позиціями (меду, сала, пеньки, льону тощо) у 3–5 разів, а надалі – у розгортанні кризи Смутного часу.

Аналогічні негативні події мали місце і в історії Іспанської (XVI–XVIII ст.), Британської (XIX–XX ст.) та інших імперій. Відновлення ресурсного голоду ж відбувалося у тісній зв'язці з економічним відродженням. Так, у російській державі у XVIII ст. пропорційне зростання кількості населення та ВВП припинилося, змінившись демографічним вибухом, непідкріпленим відповідним зростанням обсягу випуску (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка основних економічних показників Російської держави (враховуючи українські землі, що входили до її складу) у XVII–XIX ст. [2]

Століття	Середньорічний темп зростання, %			
	ВВП	кількості населення	промислового виробництва	аграрного виробництва
XVII	0,2	0,2	0,3	0,1
XVIII	0,5	1,1	0,7	0,3
XIX	1,7	1,2	2,3	0,9

Погіршення добробуту значної частини населення в умовах посилення дефіциту споживчих благ значною мірою було пов'язане з ресурсною нестачею, розв'язати яку в межах стратегії екстенсивного розвитку було неможливо. Натомість підвищення ефективності використання обмежених ресурсів на базі технологічного оновлення навіть в умовах збільшення середньорічного темпу зростання кількості населення з 1,1% у XVIII ст. до 1,2% в XIX ст. дозволило забезпечити ще більш швидке зростання ВВП (від середньорічного темпу в 0,5% до втричі більшого – в 1,7%), обумовивши тимчасове подолання існуючого голоду в природних ресурсах.

Проблема подолання браку природних ресурсів вирішувалася людством протягом його історії неодноразово або консервативним шляхом відповідно до принципу Ле-Шательє–Брауна – через консумаційне самообмеження, завдяки якому ефект негативного зовнішнього тиску послаблюється, або модернізаційним шляхом – через впровадження більш ефективних технологій використання наявних та залучення недосяжних раніше ресурсів. Другий шлях є більш привабливим, і завдяки обранню людством саме його як майнстріму планетарне промислове виробництво

за останні 50 років зросло в 40 разів, а випуск сільськогосподарської продукції в межах реалізації «Зеленої революції» — майже втричі. Розробки Е. Бозерап показують, що посилення ресурсного тиску, зокрема в умовах демографічного вибуху, коли збільшити площі культивування сільськогосподарських культур неможливо, призводить до інтенсифікації виробництва, застосування більш ефективних систем сівоzmіни. І чим більш потужним буде такий виклик, тим більш вимушено ефективним буде відгук сільськогосподарської інтенсифікації та технологізації.

Тож перспективи успішного розв'язання нового виклику браку природних ресурсів, що значно посилюється останніми десятиріччями, є досить високими. Висока вірогідність зняття цього виклику стає ще більш очевидною з урахуванням того, що 98–99% природних ресурсів, застосованих при виробництві, йшли у відходи, і лише 1–2% від їх маси складала маса кінцевої продукції. Особливо широкі можливості щодо звільнення від тиску цього виклику відкриваються в енергетиці та металургійному виробництві. Так, зокрема, виготовлення 1 т сталі потребує використання 20 т природних ресурсів. Тож досягнення потужності ресурсного виклику певної критичної межі детермінуватиме як застосування вже нагромадженого в межах субмножини авангардної економіки резервуару технологічних розробок, так і розширення цього резервуару, отримання імпліцитними неоекономічними елементами атрибутів експліцитності.

Економічний розвиток за таким сценарієм у режимі загострення викликів браку природних ресурсів набув уже для людства цілком звичаєного характеру, вимагаючи залучення таких патернів поведінки акторів-продуцентів, що поступово перетворюються у рутини. Процесні інновації, що відбуваються у канві його реалізації, навіть не завжди мають право претендувати на отримання статусу неоекономічних, оскільки не призводять до появи необлаг. Ті ж технологічні модернізації, здійснення яких пов'язане з одержанням явного прояву імпліцитними елементами авангардної економіки, не обов'язково матимуть наслідком гетерогенізацію блага, виникнення у процесі дивергентного розвитку цілого ряду необлаг, що б свідчило про якісне розширення субмножини авангардної економіки. Якщо ж таке розширення й відбудеться, то його темпи не надто відрізнятимуться від звичайних в умовах етапу функціонування авангардної економіки. А отже, немає ґрунтовних підстав стверджувати про перехід нової економіки до наступного етапу її еволюції лише в ракурсі посилення природно-ресурсних викликів.

Натомість у другій половині XX — на початку XXI ст. особливої гостроти набуває інший виклик — демографічного характеру. Збалансоване скорочення кількості населення в певній територіальній локалізації завжди мало наслідком загальмування економічного розвитку і, відповідно, фактичне припинення явної неоекономічної еволюції. Послаблення зовнішніх викликів, зниження напруження конкурентної боротьби сприяли формуванню комфортного середовища для посилення тенденцій до традиціоналізації та становлення консумаційно консервативного соціуму. Відмова новому у праві на існування, надзвичайна ригідність у споживчій поведінці та тотальна соціальна імплантація співзвучних з проголошеними Екклесіастом принципами: «що було, те і буде; і що робилось,

те й буде робитись; і немає нічого нового під сонцем» [3] ставали наріжними каменями такого суспільства.

Занепад, економічна та технологічна деградація були наслідками реалізації такого сценарію. Фінальною ж точкою подібного пристосування до демографічного виклику найчастіше ставало перетворення у примітивне первісне суспільство. Приклади майя Юкатану, кхмерів Камбуджа-деши чи нащадків перших європейських колоністів Гренландії є наочними свідченнями такої, зручної для тих, хто вижив, деволуції. У цьому випадку реалізація прагнення до економічної редукції та технологічного спрощення призводила до зхлопування субмножини авангардної економіки та її виродження в порожню множину.

Лише зміна напряму демографічного тренду обумовлювала повернення на висхідну траєкторію економічного розвитку та ренесанс авангардної економіки. Втім ситуація, що склалася в економічно розвинутих країнах наприкінці ХХ ст., залишає надто мало сподівань щодо можливості зміни тенденцій. Так, «протягом найближчого десятиліття у Європейському Союзі в цілому природне зростання зміниться природним зменшенням населення, а скорочення працездатного населення розпочнеться вже у найближчі п'ять років» [4]. Ще гіршою є демографічна ситуація в Японії, де спостерігається стрімке гальмування темпів зростання кількості населення – за 20 років у 2,2 раза [2]. У Сполучених Штатах, на перший погляд, таких загрозливих тенденцій зафіксувати не вдається – середньорічні темпи зростання за останні 30 років майже не змінились [2], що забезпечить збільшення кількості їх населення до 2050 р. на 33% – майже до 400 млн чол., при абсолютному скороченні населення в Європі та Японії.

Втім більш детальний аналіз показує, що такий позитивний демографічний тренд у США буде супроводжуватися скороченням частки носіїв західноєвропейської економічної культури не тільки у відносному, але й в абсолютному вираженні. Уже зараз у Сполучених Штатах не залишилось жодного міста-мільйонника, де автохтонні її носії складали б більшість. З цього приводу В. Шубарт стверджує, що «сьогодні над прометеївською культурою» – культурою західноєвропейської людини, що бачить своєю метою героїчне перетворення та постійне впорядкування світового хаосу – «нависли чорні хмари року, з яких її ось-ось поцілять смертельні блискавки». Слід зазначити, що такі проблеми стають актуальними не тільки винятково для країн, що належать до західнохристиянської цивілізації. Так, найнижчі коефіцієнти фертильності у 2011 р. мали саме азійські країни: Макао – 0,92, Гонконг – 1,07, Сінгапур – 1,11, Тайвань – 1,15 та Японія – 1,21, при цьому мінімально достатнім для забезпечення простого відтворення населення є коефіцієнт 2,1. Країни, що безпосередньо входять до ареалу західнохристиянської цивілізації мали дещо кращі показники коефіцієнта фертильності у діапазоні від 1,25 в Литві та навіть 2,42 на Фарерських островах. Проте азійські країни, що далі всіх просунулися по шляху зростання депопуляційного потенціалу, є країнами, населення яких найбільш активно та наполегливо у процесі індустріальної та постіндустріальної емансипації залучало до своєї світоглядної матриці ідеологеми Заходу. Слідування цільовій установці синтоїзму: «справедливим є те, що доцільно в цей час і в цих умовах для

суспільства» у Японії та поширення протестантського прозелітизму в інших нових індустріальних країнах Південно-Східної Азії ще більш сприяли такій динаміці.

Стагнація у зростанні населення, а потім і його скорочення в економічно розвинутих країнах пояснюється теорією демографічного переходу. Відповідно до цієї теорії розрізняють чотири етапи переходу [5]:

1) коефіцієнт смертності у результаті прогресу медицини та покращання добробуту населення скорочується, проте коефіцієнт народжуваності залишається незмінним або зростає, а отже, кількість населення збільшується;

2) коефіцієнт смертності скорочується, але одночасно починає скорочуватися коефіцієнт народжуваності — як наслідок, відбувається загальмування зростання населення за умови позитивної динаміки його кількості;

3) зростання питомої ваги людей похилого віку обумовлює зростання коефіцієнта смертності, одночасно загальмовується скорочення коефіцієнта народжуваності — кількість населення майже не змінюється, досягається просте відтворення його кількості;

4) незважаючи на активну реалізацію геріатричних програм, коефіцієнт смертності в умовах демографічно старого суспільства продовжує зростати, а коефіцієнт народжуваності знижуватись, оскільки зменшується питома вага осіб репродуктивного віку — як наслідок розпочинаються процеси безпосередньої депопуляції.

Саме такі процеси поступово охоплюють економічно розвинуті країни та охоплюють у майбутньому країни, що нині мають статус напівпериферійних чи периферійних. Пояснень цьому досить багато. Зокрема у країнах з постіндустріальною економікою та високорозвинутою індустріальною економікою спостерігається досить високий рівень урбанізації, подальше підвищення якого стає практично неможливим і якщо у 1950-х рр. у містах проживало близько 0,5 млрд населення цих країн, а у 2010 р. — майже 1 млрд, то до 2030 р. кількість міських жителів залишиться на незмінному рівні. Одночасно у країнах, що розвиваються, кількість містян зростає за 50 років у 4 рази — до 2 млрд чоловік, і зростає ще вдвічі за найближчі 20 років [6]. Наступна позитивна демографічна динаміка міського населення за рахунок корінних жителів здається вкрай малоімовірною, оскільки історія свідчить, що демографічний баланс міського дітонародження майже завжди був від'ємним. Тож зростання рівня урбанізації стає передумовою загальмування збільшення кількості населення, а потім і розгортання депопуляційних процесів.

Дійсно існування високого коефіцієнта фертильності жінок у сільській місцевості в умовах доіндустріального та частково індустріального суспільства з економічної точки зору мало цілком логічне пояснення. Наявність великої кількості дітей у сім'ї, з одного боку, полегшувала вкрай трудомісткий процес обробки земельних наділів, надаючи такій сім'ї певні економічні переваги відносно інших менш багатодітних родин. З іншого боку, велика кількість дітей ставала запорукою економічно задовільного рівня життя батьків у похилому віці, гарантуючи отримання ними від нащадків трансфертів, що не надто обтяжували останніх. Проте поглиблення процесів урбанізації та посилення ролі держави у соціальній

сфері призвели до ерозії подібного економічного підґрунтя існування багатодітних сімей. Навпаки, наявність великої кількості дітей вимагала від батьків реструктуризації їх споживчих наборів через самообмеження у задоволенні власних потреб на користь потреб дітей, диктуючи наслідування економічно ірраціональній лінії поведінки. Поступове збільшення добробуту населення в економічно розвинутих країнах та відповідне зростання мінімально припустимих батьківських витрат на виховання дітей, з одного боку, та посилення кваліфікаційних вимог працедавців до робітників, що вперше виходять на ринок праці, з іншого, дезавували на мікрорівні потенційно можливі позитивні з економічної точки зору ефекти від наявності дітей для їх набувача. Тож у дилемі між консумаційним самообмеженням та скороченням кількості дітей економічно раціональні актори приймали рішення на користь другої альтернативи, що ще раз підкреслює більшу бажаність для окремої людини наслідування саме афлюентистській програмі.

Дещо схожа ситуація із слабкою народжуваністю спостерігалась і у США у 30-х рр. XX ст., що мало, на думку Е. Хансена та Дж. М. Кейнса, призвести до послаблення рівня ділової активності та погрожувало з часом зруйнувати структуру попиту. Проте лихоліття воєнних часів, а особливо повоєнний період були позначені відродженням високої народжуваності, що знизило побоювання щодо майбутнього зниження кількості населення економічно розвинутих країн. Додаткового оптимізму дослідникам, що працювали на стику економічної та демографічної наук, додавала наявність у ті часи позитивного нетто-сальдо міграції населення, значною мірою молодого віку та у більшості такого, що отримало виховання у традиціях великої сім'ї. Зрозуміло, це ставало підґрунтям сподівань, що рецидив демографічного тренду 30-х рр. не відбудеться. Втім такий оптимізм виявився ілюзорним. У ринковій економіці досягнення окремих актором успіху звичайно неможливе без прагнення до постійного професійного самовдосконалення, отримання високого рівня освіти та її періодичного оновлення, що вимагає відповідної реструктуризації витрат. На заваді цьому стає обтяженість родини великою кількістю несамозабезпечених у економічному плані членів. Тож перехід до нуклеарної сім'ї надає людині більше можливостей щодо реалізації своїх професійних та економічних прагнень. Фронтальне розповсюдження у суспільстві достатку імперативів афлюентистської програми зробило малі родини ще більш привабливими. Як наслідок, зазначає Г. Ван дер Вее, «розповсюдження обмеженої сім'ї і зростання частки дорослих людей відносно усього населення позначилися на зростанні споживання предметів розкоші і товарів довгострокового користування, зростання частини родинного бюджету, призначеного на розваги та відпочинок, популярності постійного підвищення освітнього рівня у всіх формах» [7].

Висновки. Тож демографічна проблема, що мала постати перед виробниками ще в передвоєнні роки, знов повертається у своїй осучасненій, значно більш гострій формі. Процес поступового старіння населення в економічно розвинутих країнах, що відбувається одночасно із зростанням його рівня освіченості та викликаной цим вимогливості до споживчих характеристик товарів і послуг, запропонованих продуцентами,

детермінує невідворотність кардинальних змін як у споживанні, так і виробництві, визначаючи розвиток авангардної економіки.

Список використаної літератури

1. Соловьев С.М. Сочинения / С.М. Соловьев. — М.: Мысль, 1991. — Кн. VII — Т. 13–14. — 701 с.
2. Sabilon C. World economic historical statistic / C. Sabilon. — New York: Algora Publishing, 2005. — 222 p.
3. Библия. — Т. 1. — Л.: Духовное просвещение, 1990. — 472 с.
4. Колесов В.П. Экономика знаний: монография / В.П. Колесов и др.; отв. ред. В.П. Колесов. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 432 с.
5. Richerson P.J. Not genes alone. How culture transformed human evolution / P.J. Richerson, R. Boyd. — Chicago, London: The University of Chicago Press, 2005. — 332 p.
6. Медоуз Д. Пределы роста. 30 лет спустя: пер. с англ. / Д. Медоуз, Й. Рандерс, Д. Медоуз. — М.: ИКЦ «Академкнига», 2007. — 342 с.
7. Ван дер Вее Г. История мировой экономики. 1945–1990: пер. с франц. / Г. Ван дер Вее. — М.: Наука, 1994. — С. 62.

В статье раскрываются особенности перехода авангардной экономики к этапу развития в условиях депопуляционных изменений.

Ключевые слова: авангардная экономика, демографический переход, ресурсные вызовы.

In the article features of transition avanguard economic to the stage of development are opened in conditions of depopulation.

Key words: avanguard economy, demographic transition, resource calls.

Надійшло 07.09.2011.

УДК 330.36.012:330.564.2(477)

С.Б. Вакарчук, В.М. Косарев

СТАТИСТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ АНАЛИЗА ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ

В статье рассмотрена проблема распределения доходов населения как один из основных компонентов экономической деятельности правительства. Вычислены различного рода показатели (коэффициент Джини, коэффициент децильной дифференциации, коэффициент А. Салаи, коэффициент К. Гатева и т. д.). Эти коэффициенты характеризуют дифференцирование доходов населения. Они могут быть использованы как специфические индикаторы эффективности социально-экономических преобразований.

Ключевые слова: распределение доходов населения, коэффициент Джини, коэффициент децильной дифференциации, коэффициент А. Салаи, коэффициент К. Гатева.

Проблема распределения доходов является одной из основных, так как затрагивает многие сферы экономической деятельности и благополучия общества. В связи со становлением рыночных отношений в